

water, wel van slik. Zij vluchten dus van deze plekken naar andere, die zich meer eigenen naar hun idiosyncrasie. Van waar die afkeer van diep water komt, is niet met zekerheid te zeggen. Het meest waarschijnlijk is wel, dat hun snavel, hoe lang ook naar evenredigheid tot hun overige lichaamsdeelen, te kort is, om in diep water hun aas uit den bodem op te pikken zonder tevens den geheelen kop onder te dompelen en dat zij op zoo'n manoeuvre niet ingericht zijn. Wel is waar vormt het rijstveld juist in dit stadium een zeer geliefkoosde verblijfplaats voor verschillende andere vogelsoorten, die veel korter gesnebd zijn dan de snippen, zooals bijv. rallen en koeten, maar dit kan verklaard worden met het feit, dat deze vogels op ander (bijv. zwemmend) aas leven of zich te goed doen aan plantaardig voedsel, zooals de rijst zelf of de zaden van het daartusschen opgeschoten onkruid. Van sommige is dit laatste zelfs een uitgemaakte zaak.

De afkeer van snippen voor water van eenige diepte gaat zelfs zoo ver, dat wanneer zij op een rijstveld overvallen worden door een bandjir, de langsnavels onmiddellijk hun heil elders zoeken en als zij geen keus hebben, dan zelfs zich tijdelijk ophouden op hooger gelegen velden, die maar matig of in het geheel niet beantwoorden aan hun levenseischen, tenminste voor wat de voedselvoorziening betreft. Hun ingeboren zucht naar goede dekking verloochenen zij echter zelden of nooit, ofschoon, zooals boven reeds werd aangeteekend, hun aanpassingsvermogen en mimicry hen in staat stelt in dit opzicht voor lief te nemen, wat voor andere vogels totaal ongeschikt zou zijn, bijv. een schijnbaar geheel open, voor drogen rijstbouw (tipar) gereed gemaakt veld. Ook zijn er nog wel andere omstandigheden, waarbij men de *stenura*'s elders dan op de sawah kan aantreffen doch de wetenschap daarvan behoort tot de finesses van de jachtkunst en het zou ons te ver voeren hier uitvoerig daarop in te gaan. Er zijn bijv. plekjes buiten het rijstveld, waar men gedurende het seizoen er welhaast zeker van kan zijn, te allen tijde eenige watersnippen aan te treffen. Maar dit doet niets af aan het feit, dat, hier in Indië althans (want mijn waarnemingen te dien opzichte strekken zich ook uit over andere gedeelten van den Archipel dan Java) de *Gallinago stenura* een typische sawahvogel is.

Ik eindig dit artikel met de hoop uit te spreken, waar te hebben gemaakt, dat onze watersnip ook om andere redenen dan hare culinaire voortreffelijkheid de aandacht ten volle waard is. Want hetgeen hierboven omtrent haar werd medegedeeld is slechts een zeer klein gedeelte van wat over haar te vertellen zou zijn, indien slechts over voldoende plaatsruimte kon worden beschikt. En zeer waarschijnlijk een nog kleiner gedeelte van hetgeen men nog niet van haar weet en toch waard is om geweten te worden.

J. OLIVIER.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Trentepohlia. — In den jaargang 1922 vertelde VAN OYE het een en ander over een olieachtige stof in de cellen van het luchtwier *Trentepohlia*, welke gevormd wordt onder invloed van het licht en welke bij afsluiting van het licht weer verdwijnt. Over de beteekenis van dit haematochroom voor de plant zelf werd de lezer in het onzekere gelaten. Daarom geef ik hier een vertaling van een kleine mededeeling van Prof. SENN-Bazel, welke in 1911 verscheen in de „Verhandlungen der Schweizerischen Naturforschende Gesellschaft.“

„De onderzoekingen omtrent de tot heden geheel onbekende voorwaarden voor de vorming en omtrent de beteekenis van het haematochroom hebben geleerd, dat deze stof bij toevoer van anorganische voedingsoplossing in licht van gemiddelde intensiteit langzamerhand geheel verdwijnt, zoodat dan de cellen en de wierkussens zuiver groen zien. Hierbij is vooral het calcium en het phosphorzuur werkzaam. Het calcium maakt blijkbaar de oplossing en het transport van de assimilaten mogelijk (dezelfde werking als op het zetmeel in de bladeren der hogere planten), terwijl het phosphorzuur den groei der algendraden bevordert en daardoor het verbruik van de assimilaten in de hand werkt.

In het donker kunnen de draden, welke rijk zijn aan haematochroom, in een anorganische voedings-oplossing lang doorgroeien (waargenomen tot 3½ maand) al treedt daarbij etiolement op, terwijl daarentegen groene draden onder die omstandigheden spoedig afsterven.

Groene cellen in een oplossing van riet- of druivensuiker vormen rijkelijk haematochroom. Sterk diffuus licht, en hiervan voornamelijk het deel der roode en gele stralen, heeft dezelfde uitwerking, terwijl de vorming van haematochroom in zwak en blauw licht en in donker niet plaats vindt.

Als het wier met een schimmel samen een korstmos vormt, bevat het des te minder haematochroom, des te meer schimmeldraden tegen het wier liggen.

Uit al die proeven blijkt, dat het haematochroom van *Trentepohlia* een reserve-stof is, welke onder overeenkomstige omstandigheden gevormd wordt als het zetmeel en op overeenkomstige wijze door het organisme verbruikt wordt.

De ophooping ervan in krachtig transpireerende cellen zal wel moeten worden toegeschreven aan een tegelijkertijd optredende groeivermindering en aan een sterke concentratie van het celvocht". J. B.

MEDEDEELINGEN DER VEREENIGING.

Onderlinge gastvrijheid bij de afdelingen. — De voorzitter der afdeling Kediri zond aan het Hoofdbestuur een schrijven, waarin hij zich beklaagt, dat één der leden der afdeling, die had willen deelnemen aan een excursie van een andere afdeling, zich deze deelname geweigerd zag, omdat hij van die laatste afdeling geen lid was. Wij meenen met den voorzitter der afdeling Kediri, dat het aanbeveling verdient, indien de afdelingen zoo gastvrij zijn, leden van andere afdelingen tot hare excursies toe te laten op dezelfde voorwaarden als de eigen leden. Door de meeste afdelingen werd deze opvatting steeds gehuldigd en het bovenstaande geval mag zeker een uitzondering genoemd worden. Niet dan bij uitzondering zal men ongetwijfeld de deelname weigeren, bijv. als er plaatsgebrek is of er misbruik van de geboden gastvrijheid gemaakt wordt. Maar dat laatste zal zeker nog grooter uitzondering zijn!

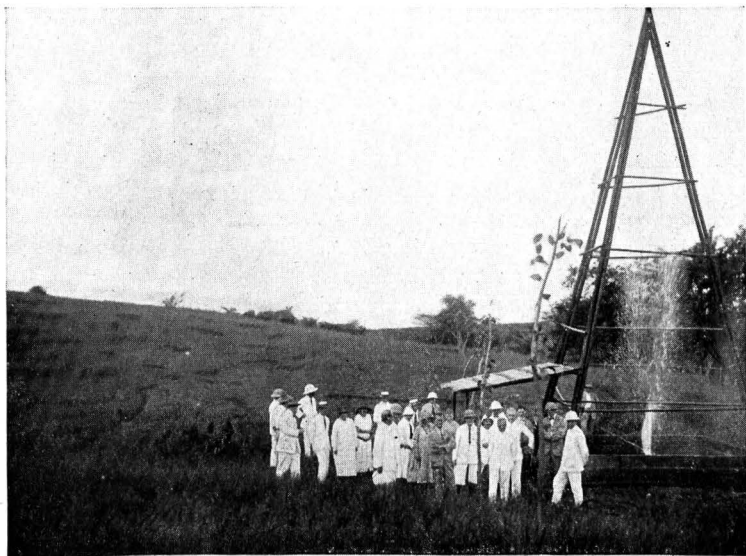
HET HOOFDBESTUUR.

Afdeling Soerabaja. — In een ledenvergadering op Woensdag 24 Februarie hield de Heer VAN DER PAARDT, leraar aan de H.B.S., een met fraaie lichtbeelden toegelichte causerie over flora en fauna van West-Bali. Waarschijnlijk verschijnt hierover een uitvoeriger verslag in een der volgende nummers.

Op Woensdag 24 Maart hield Dr. HEBERLEIN, gouvernements arts alhier, een voordracht over „Fossiele inktvissen in Nederl.-Indië" met demonstratie.

Woensdag 14 April sprak Dr. J. E. QUINTUS BOSZ, apotheker alhier, voor een, in aanmerking genomen het Javaanse Nieuwjaar, vrij talrijk gehoor een voordracht over jodium en jodium-winning. Deze lezing was bedoeld als inleiding voor een te houden excursie op Zondag 18 April naar de jodiumfabriek Karangasem bij Krian, waarvan onmiddellijk verslag vrij bewerkt is naar dat in de „Indische Courant".

Te half zeven vertrokken de deelnemers in een aantal auto's en na een heerlijk fris ritje van ongeveer een uur langs de schitterachtige kali Soerabaja, werd de plaats van bestemming bereikt. De deelnemers waren verrast tussen de eenzame mergelheuvels plotseling de fabrieksgebouwen te zien verrijzen. En toen ze onder leiding van Dr. QUINTUS BOSZ en de Heer DRUKKER, procuratiehouder der firma MAINIZ & Co., directie der fabriek, de verschillende fasen van het bedrijf aanschouwden, ging hun verrassing tot grote belangstelling over.

Groep deelnemers bij een spuitende jodium-bron.

Photo Schultz.